

Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Δύο παραδείγματα από τη Λογοτεχνία και τα Λατινικά Κατεύθυνσης της Γ' Λυκείου

Εισήγηση της Μεσίγκου Σοφίας, ΠΕ 02, Φιλολόγου, για την Ημερίδα των Φιλολόγων τον Ιούνιο του 2012, στο Κιλκίς

ΠΕΡΙΛΗΨΗ :

Το ζήτημα της αξιοποίησης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση παραμένει σύνθετο, πολυπαραγοντικό και πολυδιάστατο. Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι να κάνει μία σύντομη αναφορά στα επίπεδα στα οποία απαιτούνται δράσεις και λειτουργίες για την ουσιαστική αξιοποίηση των ΤΠΕ και στη συνέχεια να διατυπώσει μία πρόταση για τα μαθήματα Κατεύθυνσης της Γ' Λυκείου με δύο σενάρια για τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας και των Λατινικών.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ : ΤΠΕ, Εκπαίδευση, διδακτική πρακτική, Λογοτεχνία, Λατινικά

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ:

Αφορμή για την παρούσα εισήγηση υπήρξε ο προβληματισμός στα ακόλουθα ζητήματα:

1. Η πίεση του χρόνου για την ολοκλήρωση της ύλης των εξετάσεων.
2. Η ύπαρξη πληθώρας «βοηθημάτων» στο εμπόριο που περισσότερο αποπροσανατολίζουν παρά βοηθούν.
3. Το γεγονός πως πολλοί μαθητές, ήδη από την έναρξη της σχολικής χρονιάς, είναι εξοικειωμένοι με την ύλη.
4. Η διαπίστωση πως στους μαθητές βρίσκεται πρόσφορο έδαφος η αξιοποίηση των ΤΠΕ στο σχολείο.
5. Η ανάγκη για μια εποικοδομητική και ενεργητική διδασκαλία με τη συμμετοχή των μαθητών.

ΤΑ ΤΡΙΑ ΕΠΙΠΕΔΑ:

Για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι απαραίτητο να έχουμε όλοι υπόψη μας τα τρία διακριτά επίπεδα στα οποία απαιτούνται δράσεις και λειτουργίες (1) :

- (i) Το επίπεδο της *Εκπαιδευτικής Πολιτικής* (Μακρο-επίπεδο): όπου οι δράσεις, διαμορφώνουν ως ένα βαθμό καταρχάς τις συνθήκες μέσα στις οποίες λειτουργούν οι σχολικές μονάδες, καθώς και το προφίλ και το ρόλο των στελεχών εκπαίδευσης, αλλά και στο μικροεπίπεδο του διδάσκοντα (με το εκπαιδευτικό υλικό που του προσφέρουν, ή με την εκπαίδευση και στήριξη που του παρέχουν).
- (ii) Το επίπεδο των *Σχολικών Μονάδων*: όπου οργανωμένες προσπάθειες στο επίπεδο της σχολικής μονάδας, όχι μόνο διευκολύνουν το έργο των εκπαιδευτικών αλλά και το αναδεικνύουν.
- (iii) Τέλος, το μικροεπίπεδο της *Διδακτικής Διαχείρισης*, του κάθε εκπαιδευτικού, ο ρόλος του οποίου είναι πάντα κεντρικός.

Αναλυτικότερα πρέπει να έχουμε πάντα κατά νου :

Στο Μακρο – επίπεδο της εκπαιδευτικής πολιτικής :

Δράσεις και Ενέργειες :

- ❖ Μέτρα στήριξης Ανάπτυξης κατάλληλων εκπαιδευτικών εφαρμογών των ΤΠΕ => Εκπαιδευτικό Υλικό
- ❖ Ενέργειες διάδοσης και Διάχυσης Εφαρμογών

- ❖ Δράσεις ανανέωσης Προγραμμάτων Σπουδών
- ❖ Δράσεις προσαρμογής Σχολικών Εγχειριδίων
- ❖ Αποφάσεις Επίδρασης Αρχών Διαμόρφωσης Ωρολογίου Προγράμματος Σχολικών Μονάδων
- ❖ Προγράμματα Επιμόρφωσης & Υποστήριξης εκπαιδευτικών
- ❖ Υποδομές, Εξοπλισμός, Τεχνική Υποστήριξη

Στο Μεσο – επίπεδο της οργάνωσης Σχολικής Μονάδας :

Δράσεις και Ενέργειες :

- ❖ Συντονισμού σχολικής κοινότητας
- ❖ Διαρκούς ενημέρωσης και ενεργοποίησης
- ❖ Τεχνικής Υποστήριξης και Ανανέωσης Εξοπλισμού
- ❖ Εργονομίας και διάταξης χώρων
- ❖ Διαμόρφωσης Ωρολογίου Προγράμματος
- ❖ Συνεργασίας διδασκόντων

Στο Μικρο – επίπεδο της Διδακτικής Διαχείρισης :

Δράσεις και Ενέργειες :

- ❖ Προσδιορισμός δραστηριοτήτων με ΤΠΕ
- ❖ Ένταξη στο πρόγραμμα και χρονοπρογραμματισμός
- ❖ Οργάνωση παράλληλων ενεργειών και μέσων
- ❖ Παιδαγωγική και Διδακτική Διαχείριση
- ❖ Αξιολόγηση διδακτικής παρέμβασης

Προσδιορισμός δραστηριοτήτων με εκπαιδευτικές εφαρμογές των ΤΠΕ: Αφορά στην επιλογή κατάλληλης εφαρμογής και κατάλληλης μαθησιακής δραστηριότητας.

Ένταξη στο πρόγραμμα και χρονοπρογραμματισμός: Απαιτείται ουσιαστικά:

- ετήσιο πλάνο (ποιες εφαρμογές θα χρησιμοποιήσω στο μάθημά μου και πότε;),
- ένταξη σε πλάνο θεματικής διδακτικής ενότητας,
- χρονοπρογραμματισμός δραστηριοτήτων (πόσες διδακτικές ώρες απαιτούνται;).

Οργάνωση παράλληλων ενεργειών και μέσων: (α) Αναζήτηση και οργάνωση συμπληρωματικών μέσων (συνδυασμός της χρήσης με άλλα παραδοσιακά μέσα). (β) Επιλογή και οργάνωση παράλληλων ενεργειών και δραστηριοτήτων (δραστηριότητες προετοιμασίας ή παράλληλες ενέργειες των μαθητών).

Παιδαγωγική και Διδακτική διαχείριση κατά τη διάρκεια της αλληλεπίδρασης

Στρατηγικές παιδαγωγικής διαχείρισης ομάδων μαθητών

Γενικές Στρατηγικές διδακτικής διαχείρισης

Ειδικές στρατηγικές

Αναπλαισίωση Διδακτικού Συμβολαίου

Συνολικά, φαίνεται απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη σχεδίων διδασκαλίας με ΤΠΕ που έχουν δοκιμαστεί στην πράξη.

ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ :

Με την έναρξη της σχολικής χρονιάς και με τους προβληματισμούς που προαναφέρθηκαν τίθενται οι στόχοι σε δύο από τα μαθήματα κατεύθυνσης, τη Λογοτεχνία και τα Λατινικά:

- Να εξοικειωθούν οι μαθητές με την εξεταστέα ύλη με έναν διαφορετικό τρόπο.
- Να κατακτήσουν την ύλη αυτή σε τέτοιο βαθμό και με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν σε οποιοδήποτε ζητούμενο στις εξετάσεις.
- Να ξεφύγουμε από τον παραδοσιακό και ξεπερασμένο πια τρόπο διδακτικής διαδικασίας μέσα στην τάξη.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημάνω πως η πρακτική αυτή κατέστη δυνατή και εφαρμόσιμη κατά το β' τετράμηνο, καθώς τότε μεταφέρθηκε το τμήμα σε εργαστήριο με πρόσβαση στο Διαδίκτυο και μόνιμα εγκαταστημένο προβολέα (προτζέκτορα).

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:

Κ.Π.Καβάφη, «Μελαγχολία του Ιάσωνος Κλεάνδρου, ποιητού εν Κομμαγηνή, 595 μ.Χ.»

Τό γήρασμα τοῦ σώματος καί τῆς μορφῆς μου
εἶναι πληγή ἀπό φρικτό μαχαῖρι.
Δέν ἔχω ἐγκαρτέρησι καμιά.
Εἰς σέ προστρέχω Τέχνη τῆς Ποιήσεως,
πού κάπως ξέρεις ἀπό φάρμακα
νάρκης τοῦ ἄλλους δοκιμές, ἐν Φαντασίᾳ καί Λόγῳ.

Εἶναι πληγή ἀπό φρικτό μαχαῖρι. –
Τά φάρμακά σου φέρε Τέχνη τῆς Ποιήσεως,
πού κάμνουνε – για λίγο – νά μή νοιώθεται ἡ πληγή.
(1921)

Διδακτικοί - Παιδαγωγικοί Στόχοι:

- Να αξιοποιήσουν οι μαθητές τις δυνατότητες που δίνει ο Η/Υ και τη δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο :
 1. Με την παρουσίαση πλούσιου και ποικίλου οπτικού υλικού που θα σχετίζεται είτε με το περιεχόμενο του κειμένου, είτε με το δημιουργό του.
 2. Με την αξιοποίηση βάσεων δεδομένων που θα παρέχουν πληροφορίες στους μαθητές, πληροφορίες για το δημιουργό και την εποχή του.
- Να δώσουμε στους μαθητές τους κώδικες και την εμπειρία αξιοποίησης των δυνατοτήτων των Νέων Τεχνολογιών στην προσέγγιση των κειμένων και στην απόκτηση πολυδιάστατης εμπειρίας στη διαδικασία εξοικείωσης με τον πλούτο των κειμένων.
- Να προωθήσουμε το μοντέλο της ομαδικής εργασίας ως μοντέλο γνωστικής προσέγγισης και ενδοσχολικής συνεργασίας που προωθεί τη μάθηση και την αποδεσμεύει από τις εξετάσεις.(2)
Για την επίτευξη των στόχων αυτών πραγματοποιούνται οι ακόλουθες δράσεις:

- ❖ Ομαδοποίηση των μαθητών του τμήματος και ανάθεση εργασιών στα ακόλουθα θέματα :
 1. Ποιήματα για την ποίηση
 2. Ποιητικό υποκείμενο – τίτλοι του Κ.Π.Καβάφη

3. Σκηνικός μονόλογος
4. Τεχνική της απόκρυψης
5. Φαντασία και Λόγος
6. Η Καβαφική ειρωνεία
7. Γλώσσα και ύφος

❖ Ενίσχυση των μαθητών με τα εργαλεία:

1. Προτείνουμε σχετική βιβλιογραφία.
2. Παρουσιάζουμε στους μαθητές μας υλικό που οι ίδιοι έχουμε προετοιμάσει.
3. Δίνουμε παραδείγματα αναζήτησης στο Διαδίκτυο.
4. Αναφερόμαστε σε μελέτες για τον ποιητή και το έργο του , δίνοντας σχετικά παραθέματα.
5. Προτείνουμε ερωτήσεις του ΚΕΕ που θα βοηθήσουν τους μαθητές στην αναζήτησή τους.

- ❖ Συγκέντρωση του υλικού και επεξεργασία στην τάξη.
- ❖ Ανάγνωση «παράλληλων κειμένων» , (1 -2 διδακτικές ώρες)

1.«Μελαγχολία Γραμματικού» , Νάσου Βαγενά:

Καθώς ολοένα βουλιάζουμε στο γήρασμα
του σώματος , της μορφής μας κ.τ.λ.
ή στο βαθύ αναπότρεπτο της μοίρας μας
(σε ελπίδες και σε άλλα κατάλοιπα),

χρειαζόμαστε σωσίβια για να επιπλεύσουμε ,
φουσκωμένες λέξεις που να μας κρατούν στα κύματα ,
όπως τα σκοτεινά , τ' αβύθιστα ρήματα
της Πυθίας , που δεν μπορούσαν να τα διαφεύσουνε.

Σχόλιο Ευδόξου του γραμματικού μετά την ανάγνωση
στίχων του Ιάσονος Κλεάνδρου του Κομμαγηνού ,
ελεγειακών , σχετικών με την άνωση
του ποιητικού λόγου (αλλά εν μέρει και του κοινού)

Νάσος Βαγενάς , Σκοτεινές Μπαλλάντες και άλλα ποιήματα , Κέδρος
2001 , σ. 45

2.<<Ξανά>> , Καράγιωργα Ολυμπίας:

Θέλω ξανά

Ν' ακουμπήσω στον ώμο σου Ποίηση.

Έτσι όπως θέλησα

Ν' αγγίξω το κεφάλι

(στο λεωφορείο χθές)

στην όμορφη δερμάτινη

παληά ζακέτα

του αγοριού

με κείνα τα κατάμαυρα όλο μπούκλα,

τα πυκνά που γυάλιζαν

μαλλιά.

Και κείνος ,

κολλημένος στο παράθυρο

μη και μ' αγγίξει –

Μείνε εσύ Ποίηση
Άντεξε το Φιλί μου.

Ολυμπία Καράγιωργα , Ποιος , Γνώση , Αθήνα , 1985 , σ.49

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ:

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ :

1. Αντίστοιχοι με εκείνων στο μάθημα της Λογοτεχνίας
2. Αξιοποίηση του Ψηφιακού Σχολείου
3. Χρήση Διαδικτύου και προτζέκτορα
4. Κατανόηση των λεξιλογικών στοιχείων κάθε κειμένου της ύλης
5. Κατανόηση γραμματικών , συντακτικών δομών της Λατινικής γλώσσας

Το Ψηφιακό Σχολείο του Υπουργείου μας προσφέρει για τα Λατινικά , υλικό που, αν αξιοποιηθεί, είναι επαρκές για την προετοιμασία για τις εξετάσεις και πολύτιμο βοήθημα για κάθε μαθητή και εκπαιδευτικό. Στο μενού πλοήγησης για το μάθημα των Λατινικών συναντάμε τις ενότητες:

- Κείμενα
- Συντακτικό
- Γραμματική
- Επαναλήψεις

Ξεκινάμε την πλοήγησή μας στην τάξη από τα κείμενα. Ενδεικτικά θα σας παρουσιάσω το πρώτο κείμενο της εξεταστέας ύλης , το 21:

☐ Στο μάθημα **21** θα διδαχθούμε:

1. τη γραμματική και ερμηνευτική προσέγγιση του κειμένου
2. τη συντακτική διερεύνηση του κειμένου
3. την αφαιρετική απόλυτη μετοχή, (γνήσια, νόθη ή ιδιάζουσα και εντελώς ιδιόμορφη),
4. την ανάλυσή της σε επιρρηματική πρόταση
5. τη μετατροπή μιας δευτερεύουσας επιρρηματικής πρότασης σε αφαιρετική απόλυτη μετοχή.

ΚΕΙΜΕΝΟ:

Brenno duce Galli, apud Alliam flumen deletis legionibus Romanorum, everterunt urbem Romam praeter Capitolium, pro quo immensam pecuniam acceperunt. Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure divisam, absens dictator est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

Όταν ήταν αρχηγός ο Βρέννος, οι Γαλάτες (ή: οι Γαλάτες με αρχηγό το Βρέννο), αφού κατατρόπωσαν τις λεγεώνες των Ρωμαίων (κοντά) στον ποταμό Αλλία, κατέστρεψαν εντελώς την πόλη Ρώμη εκτός από το Καπιτώλιο, για το οποίο πήραν ως αντάλλαγμα ένα τεράστιο χρηματικό ποσό. Τότε ο Κάμιλλος, ο

οποίος είχε παραμείνει εξόριστος για πολύ καιρό στην Αρδέα, εξαιτίας της λείας από τους Βηίους, η οποία δεν είχε μοιραστεί ακριβοδίκαια, εκλέχτηκε δικτάτορας, αν και απουσίαζε· αυτός ακολούθησε τους Γαλάτες, ενώ (που) ήδη αποχωρούσαν: αφού τους εξολόθρευσε, πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Επειδή αυτό ζυγίστηκε εκεί, έδωσε το όνομά του στην πόλη: ονομάζεται δηλαδή Πίσσαυρο, επειδή εκεί ζυγίστηκε το χρυσάφι. Ύστερα από αυτή την πράξη (ο Κάμιλλος) επέστρεψε στην εξορία, από όπου όμως γύρισε, αφού τον παρακάλεσαν.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:

Brenno duce: ιδιόμορφη αφαιρετική απόλυτη.

deletis legionibus, quibus interemptis: ιδιάζουσες αφαιρετικές απόλυτες (Ανάλυση: cum Galli legiones delevisent, cum Camillus eos interemisset/ quos cum Camillus interemisset).

diu: θετικός: diu, συγκριτικός: diutius, υπερθετικός: diutissime

factus est: ως ενεργητική φωνή του ρήματος fio χρησιμοποιείται το ρήμα facio.

abeuntes: μτχ. Ενεστ.: abiens γεν: abeuntis

γερούνδιο: abeundi, abeundo, abeundum, abeundo. (με τον ίδιο τρόπο σχηματίζονται οι αντίστοιχοι τύποι του redeo)

civitas: η γενική πληθυντικού είναι civitatum και civitatum.

reversus est: στο συγκεκριμένο κείμενο είναι αποθετικό.

dico: προστακτική dic.

unde: αναφορικό επίρρημα· γι' αυτό και η τελευταία πρόταση του κειμένου unde ... reversus est, είναι δευτερεύουσα αναφορική.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ:

Brenno: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, β' κλίση, του ουσιαστικού **Brennus -i** = Βρέννος → **ως κύριο όνομα δε διαθέτει πληθυντικό**

duce: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **dux -cis** = αρχηγός, στρατηγός

Galli: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, β' κλίση, του ουσιαστικού **Gallus -i** = ο Γαλάτης

apud: πρόθεση που συντάσσεται με αιτιατική = κοντά, σε

Alliam: αιτιατική ενικού, αρσενικό, α' κλίση, του ουσιαστικού **Allia -ae** = Αλλίας → **ως κύριο όνομα δε διαθέτει πληθυντικό**

flumen: αιτιατική ενικού, ουδέτερο, γ' κλίση, του ουσιαστικού **flumen -inis** = ποταμός

deletis, delevi, deletum, delēre 2 = καταστρέφω

legionibus: αφαιρετική πληθυντικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **legio -onis** = λεγεώνα

Romanorum: γενική πληθυντικού, αρσενικό, β' κλίση, του ουσιαστικού **Romanus -i** = Ρωμαίος

everterunt: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού παρακειμένου του ρήματος **everto, everti, eversum, evertēre 3** = καταστρέφω ολοκληρωτικά

urbem: αιτιατική ενικού, θηλυκό, γ' κλίση, του ουσιαστικού **urbs -is** = πόλη

Romam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, α' κλίση, του ουσιαστικού **Roma -ae** = Ρώμη → **ως κύριο όνομα δε διαθέτει πληθυντικό praeter:** πρόθεση που συντάσσεται με αιτιατική = εκτός από

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ:

Brenno duce ,Galli, apud Alliam flumen deletis legionibus Romanorum, everterunt urbem Romam praeter Capitolium: κύρια πρόταση κρίσης.

everterunt: ρήμα

Galli: υποκείμενο ρήματος

urbem: αντικείμενο ρήματος

Romam: επεξήγηση στο urbem

praeter Capitolium: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της εξαίρεσης στο ρήμα everterunt

Brenno duce: ιδιόμορφη αφαιρετική απόλυτη που δηλώνει χρόνο. Το **Brenno** λειτουργεί ως υποκείμενο και το **duce** ως κατηγορηματικός προσδιορισμός που δηλώνει αξίωμα, στο υποκείμενο.

Ανάλυση: cum Brennus dux esset ή cum Brennus dux erat.

deletis: επιρρηματική χρονική μετοχή, ιδιάζουσα αφαιρετική απόλυτη, δηλώνει το προτερόχρονο.

Ανάλυση: cum Galli legiones delevisent ή postquam/ ubi/ ut Galli legiones deleverunt.

legionibus: υποκείμενο της μετοχής deletis

Romanorum: γενική κτητική στο legiones

apud Alliam: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο (πλησίον) στη μετοχή deletis.

flumen: παράθεση στο Alliam.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ :

- Ασκήσεις σχολικού βιβλίου
- Πρόσθετες ασκήσεις επί του κειμένου
- Ασκήσεις για προχωρημένους

Ενδεικτικά παρουσιάζω μία από τις ασκήσεις με τη λύση της:

Να εντοπίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω λέξεων:

- *flumen*
- *iure*
- *dictator*
- *post factum*
- *rogatus*

(Στους σύνθετους τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)

Λύση:

flumen: παράθεση στο Alliam

iure: αφαιρετική του τρόπου στο *divisam*

dictator: κατηγορούμενο στο *Camillus*

post factum: εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου στο *rediit*

rogatus: επιρρηματική χρονική μετοχή στο ρήμα, συνημμένη στο *Camillus*, δηλώνει το προτερόχρονο

ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΤΟΧΗ (Ablativus absolutus)

Απόλυτη είναι η μετοχή της οποίας το υποκείμενο δεν έχει καμία σχέση με τους όρους του ρήματος της πρότασης. Στα λατινικά η μετοχή αυτή, καθώς και το υποκείμενό της, εκφέρεται με **αφαιρετική** πτώση.

Διακρίνεται σε:

- A. Γνήσια ή κανονική αφαιρετική απόλυτη
- B. Ιδιάζουσα ή νόθη αφαιρετική απόλυτη
- Γ. Ιδιόμορφη ή ατελής αφαιρετική απόλυτη

A. Γνήσια ή κανονική αφαιρετική απόλυτη

Είναι μετοχή κάθε χρόνου ενεργητικής ή παθητικής φωνής. **Το υποκείμενό της δεν έχει σχέση, ούτε συντακτική ούτε νοηματική, με τους όρους του ρήματος της πρότασης.**

B. Ιδιάζουσα ή νόθη αφαιρετική απόλυτη

Είναι πάντα **μετοχή παθητικού παρακειμένου σε αφαιρετική πτώση** και ισοδυναμεί με μετοχή ενεργητικού αορίστου ή παρακειμένου της αρχαίας ελληνικής, την οποία η λατινική δε διαθέτει. Το εννοούμενο ποιητικό αίτιο της μετοχής ταυτίζεται νοηματικά με το υποκείμενο του ρήματος. Αν και είναι μετοχή παθητικού παρακειμένου **στη μετάφρασή της χρησιμοποιούμε ενεργητική σύνταξη.**

Γ. Ιδιόμορφη ή ατελή αφαιρετική απόλυτη

Σε αυτή την περίπτωση έχουμε σχηματισμό αφαιρετικής απόλυτης **χωρίς καμία μετοχή** αλλά με ένα όνομα ή αντωνυμία ως υποκείμενο και με ένα ουσιαστικό (που δηλώνει αξίωμα, ηλικία, επάγγελμα) ή ειδικό επίθετο ως κατηγορηματικό προσδιορισμό. Το φαινόμενο αυτό συμβαίνει όταν υπάρχει ανάγκη χρήσης της μετοχής ενεστώτα του sum, η οποία δεν υπάρχει στα λατινικά. Τη μετοχή δεν μπορούμε να την εννοήσουμε, αφού ό,τι λείπει σε μια γλώσσα δεν είναι δυνατόν να το σκέφτονται εκείνοι που τη μιλούν.

Ασκήσεις :

Να μετατραπούν οι προτάσεις με τα μαύρα γράμματα σε μετοχικές με απόλυτη αφαιρετική. Να χαρακτηριστεί η μετοχή ως γνήσια ή ιδιάζουσα.

- Hercules boves adduxit. Hercules prope Tiberim fluvium dormivit.
- Praedones ante vestibulum dona posuerunt. Praedones domum reverterunt.
- Sulla urbem occupavit. Sulla senatum coegerat.
- Hannibal interfectus est. Carthago deleta est.
- Camillus aurum pensavit. Camillus rediit in exilio.
- Cassius Caesarem occidit. Cassius Athenas confugit

Λύση:

- Hercules, bobus adductis, prope Tiberim fluvium dormivit. (ιδιάζουσα)
- Praedones, positis donis ante vestibulum, domum reverterunt. (ιδιάζουσα)
- Sulla, occupata urbe, senatum coegerat. (ιδιάζουσα)
- Interfecto Hannibale, Carthago deleta est. (γνήσια)
- Auro pensato, Camillus rediit in exilio. (ιδιάζουσα)
- Occiso Caesare, Cassius Athenas confugit. (ιδιάζουσα)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

Οι πρακτικές αυτές απέδωσαν.

- i. Σε κάθε κείμενο αφιερώναμε:
- ii. 1 ώρα για τη λεξιλογική εξομάλυνση του κειμένου

- iii. 1 ώρα για τη συντακτική ανάλυση του κάθε κειμένου
- iv. 1 ώρα για το φαινόμενο που έπρεπε να εξετάσουμε στην ενότητα
- v. 1 ώρα για τις ασκήσεις

Τα αποτελέσματα της δουλειάς τόσο στην τάξη, όσο και των μαθητών ήταν ενθαρρυντικά:

1. Επιτεύχθηκαν οι στόχοι που είχαμε θέσει και στα δύο αντικείμενα
2. Ολοκληρώσαμε την εξεταστέα ύλη των Πανελλαδικών πριν τις διακοπές του Πάσχα
3. Είχαμε χρόνο για επαναλήψεις και γραπτές δοκιμασίες
4. Οι μαθητές δήλωσαν πως αγάπησαν τη Λογοτεχνία και τα Λατινικά

ΣΟΦΙΑ Γ. ΜΕΣΙΓΚΟΥ